

Na temelju članka 142. točka 1. Zakona o zračnom prometu (»Narodne novine« broj 69/09, 84/11, 54/13, 127/13 i 92/14), ministar pomorstva, prometa i infrastrukture donosi

PRAVILNIK
O UVJETIMA KOJIMA MORA UDOVOLJAVATI OSOBA KOJA
UPRAVLJA
ZRAKOPLOVIMA NA KOJE SE NE PRIMJENJUJE UREDBA (EU)
br. 2018/1139

DIO PRVI
TEMELJNE ODREDBE

Područje primjene

Članak 1.

(1) Ovim Pravilnikom se propisuju:

(a) uvjeti kojima mora udovoljavati osoba koja upravlja Aneks I zrakoplovima koji su upisani u Hrvatski registar civilnih zrakoplova,

(b) vrste, privilegije, uvjeti i način stjecanja, izdavanja i održavanja valjanosti nacionalnih dozvola i ovlaštenja za upravljanje zrakoplovima iz stavka 1. ovoga članka.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, odredbe ovoga Pravilnika ne primjenjuju se na osobe koje upravljaju Aneks I zrakoplovima kada se oni u skladu s Uredba (EU) 2018/1139 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2018. o zajedničkim pravilima u području civilnog zrakoplovstva i osnivanju Agencije Europske unije za sigurnost zračnog prometa (u daljnjem tekstu: Uredba (EU) 2018/1139) koriste u komercijalnom zračnom prijevozu.

(3) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, odredbe ovoga Pravilnika ne primjenjuju se na osobe koje upravljaju sportsko-rekreativnim zrakoplovima.

Pojmovi

Članak 2.

Pojmovi koji se upotrebljavaju u ovom Pravilniku imaju sljedeće značenje:

1. *Aneks I zrakoplov*: avion, helikopter, balon i jedrilica definiran Aneksom I Uredbe (EU) 2018/1139.
2. *Bivši vojni zrakoplov*: zrakoplov koji je bio u službi vojnih snaga, osim ako se radi o tipu zrakoplova za koji je Europska agencija za sigurnost zračnog prometa (u daljnjem tekstu: EASA) usvojila standard projekta.
3. *Klasa aviona*: jednopilotni avion s jednim ili više klipnih motora ili jednim elisnomlaznim motorom, koji nije složen avion.

4. *Nacionalna dozvola*: dozvola pilota Aneks I aviona ili helikoptera izdana u skladu sa odredbama ovoga Pravilnika.
5. *Ovlaštenje za klasu aviona*: ovlaštenje za upravljanje jednopilotnim avionom s jednim ili više klipnih motora ili jednim elisnomlaznim motorom, koji nije složeni avion, a koje se upisuje u Part-FCL dozvolu.
6. *Ovlaštenje za tip*: ovlaštenje za upravljanje Aneks I helikopterom, ili jednopilotnim ili višepilotnim složenim avionom koje se upisuje u nacionalnu dozvolu.
7. *Part-FCL dozvola*: dozvola koja je izdana ili se smatra izdanom u skladu s Uredbom Komisije (EU) 1178/2011 o utvrđivanju tehničkih zahtjeva i administrativnih postupaka vezano za članove posade zrakoplova u civilnom zrakoplovstvu (u daljnjem tekstu: Uredba Komisije (EU) 1178/2011), koja se priznaje u državama članicama Europske unije.
8. *Part-FCL*: Dodatak I Uredbe Komisije (EU) 1178/2011 kojim se propisuju uvjeti za stjecanje, produženje i obnavljanje dozvola, ovlaštenja i certifikata pilota zrakoplova.
9. *Part MED*: Dodatak IV Uredbe Komisije (EU) 1178/2011 kojim se propisuju uvjeti za izdavanje certifikata o zdravstvenoj sposobnosti za pilote zrakoplova.
10. *Rutni sektor*: let koji obuhvaća uzlijetanje, odlaznu proceduru, let ne kraći od 15 minuta, dolaznu proceduru, prilaz i slijetanje.
11. *Tip aviona ili helikoptera*: jednopilotni ili višepilotni složeni avion ili svaki helikopter.

DIO DRUGI OPĆI UVJETI

Opći uvjeti za upravljanje Aneks I zrakoplovima Članak 3.

- (1) Osoba smije upravljati Aneks I avionom koji spada u klasu aviona ukoliko posjeduje valjanu Part-FCL dozvolu s odgovarajućim ovlaštenjem za klasu te je obavila preobuku za taj tip Aneks I aviona unutar ovlaštenja za klasu.
- (2) Osoba smije upravljati Aneks I avionom ili helikopterom koji spada u tip aviona ili helikoptera ukoliko posjeduje valjanu i odgovarajuću nacionalnu dozvolu s upisanim pripadajućim ovlaštenjem za tip.
- (3) Iznimno od stavka 1. i 2. ovoga članka kandidat smije upravljati Aneks I zrakoplovom kada se osposobljava za stjecanje ovlaštenja za tip ili obavlja preobuku za pojedini tip unutar ovlaštenja za klasu aviona sukladno odredbama ovoga Pravilnika.
- (4) Osoba smije upravljati Aneks I balonom ukoliko posjeduje valjanu Part-FCL dozvolu pilota balona za odgovarajuću grupu i klasu balona u skladu s ograničenjima i privilegijama Part-FCL dozvole i ovlaštenja.
- (5) Iznimno od stavka 4. ovoga članka, a najkasnije do datuma propisanog člankom 12. stavak 2(a) Uredbe Komisije (EU) 1178/2011, osoba smije upravljati Aneks I balonom ukoliko posjeduje valjanu dozvolu pilota balona izdanu ili priznatu od strane Hrvatske agencije za civilno zrakoplovstvo (u daljnjem tekstu: Agencija) u skladu s primjenjivim propisom.
- (6) Osoba smije upravljati Aneks I jedrilicom ukoliko posjeduje valjanu Part-FCL dozvolu pilota jedrilice u skladu s ograničenjima i privilegijama Part-FCL dozvole i ovlaštenja.

(7) Iznimno od stavka 6. ovoga članka, a najkasnije do datuma propisanog člankom 12. stavak 2(a) Uredbe Komisije (EU) 1178/2011 osoba smije upravljati Aneks I jedrilicom ukoliko posjeduje valjanu dozvolu pilota jedrilice izdanu ili priznatu od strane Agencije u skladu s primjenjivim propisom.

Vođenje zapisa o letenju

Članak 4.

Imatelj dozvole izdane u skladu s odredbama ovoga Pravilnika mora u knjižicu letenja upisivati ostvareni nalet i zapise o detaljima sa svih letova na Aneks I zrakoplovima.

Uvjeti i način obavljanja preobuke za razlike ili upoznavanje za pojedini tip unutar ovlaštenja za klasu

Članak 5.

(1) Kako bi osoba mogla upravljati pojedinim tipom unutar ovlaštenja za klasu Aneks I aviona, mora prethodno obaviti preobuku za razlike ili upoznavanje.

(2) Ukoliko osoba nije upravljala pojedinim tipom aviona unutar ovlaštenja za klasu u periodu dužem od dvije godine, prije upravljanja mora ponovno obaviti preobuku, osim kada se radi o klasi jednomotornog klipnog aviona.

(3) Obavljena preobuka mora biti upisana u knjižicu letenja i potpisana od strane instruktora koji ima privilegije provoditi preobuku za taj tip unutar ovlaštenja za klasu.

DIO TREĆI NACIONALNE DOZVOLE I OVLAŠTENJA ZA TIP ANEKS I AVIONA I HELIKOPTERA

Vrste nacionalnih dozvola

Članak 6.

Vrste nacionalnih dozvola koje Agencija izdaje u skladu s ovim Pravilnikom su:

- (a) Dozvola pilota za tip Aneks I aviona za izvođenje nekomercijalnih operacija – NPPL(A),
- (b) Dozvola pilota za tip Aneks I aviona za izvođenje komercijalnih operacija – NCPL(A),
- (c) Dozvola pilota za tip Aneks I helikoptera za izvođenje nekomercijalnih operacija – NPPL(H),
- (d) Dozvola pilota za tip Aneks I helikoptera za izvođenje komercijalnih operacija – NCPL(H).

Privilegije nacionalne dozvole

Članak 7.

(1) Imatelj NPPL(A) i NPPL(H) dozvole smije upravljati Aneks I avionom ili helikopterom registriranim u Republici Hrvatskoj za koji posjeduje valjano ovlaštenje za tip na letovima koji se izvode u hrvatskom zračnom prostoru i za koje se ne prima naknada.

(2) Imatelj NCPL(A) i NCPL(H) dozvole smije upravljati Aneks I avionom ili helikopterom registriranim u Republici Hrvatskoj za koji posjeduje valjano ovlaštenje za tip na letovima koji se izvode u hrvatskom zračnom prostoru i za koje se prima naknada.

Uvjeti za stjecanje nacionalne dozvole

Članak 8.

(1) Agencija će izdati nacionalnu dozvolu na zahtjev kandidata koji obavi osposobljavanje za ovlaštenje za tip u skladu sa zahtjevima ovoga Pravilnika i dokaže ispunjavanje sljedećih uvjeta:

(a) za stjecanje NPPL(A) dozvole kandidat mora posjedovati valjanu Part-FCL dozvolu privatnog pilota aviona PPL(A), profesionalnog pilota aviona CPL(A), ili prometnog pilota aviona ATPL(A) i valjan certifikat o zdravstvenoj sposobnosti kategorije 2 ili 1 izdan u skladu s Part-MED.

(b) za stjecanje NCPL(A) dozvole kandidat mora posjedovati valjanu Part-FCL dozvolu profesionalnog pilota aviona CPL(A), ili prometnog pilota aviona ATPL(A) i valjan certifikat o zdravstvenoj sposobnosti kategorije 1 izdan u skladu s Part MED.

(c) za stjecanje NPPL(H) dozvole kandidat mora posjedovati valjanu Part-FCL dozvolu privatnog pilota helikoptera PPL(H), profesionalnog pilota helikoptera CPL(H) ili prometnog pilota helikoptera ATPL(H) i valjan certifikat o zdravstvenoj sposobnosti kategorije 2 ili 1 izdan u skladu s Part-MED.

(d) za stjecanje NCPL(H) dozvole kandidat mora posjedovati valjanu Part-FCL dozvolu profesionalnog pilota helikoptera CPL(H) ili prometnog pilota helikoptera ATPL(H) i valjan certifikat o zdravstvenoj sposobnosti kategorije 1 izdan u skladu s Part MED.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, imatelju valjane dozvole izdane od strane Agencije s upisanim tipom Aneks I helikoptera, Agencija će na zahtjev izdati nacionalnu dozvolu NPPL(H) ili NCPL(H) te upisati ovlaštenje za tip Aneks I helikoptera koji je već upisan u tu dozvolu.

Valjanost nacionalne dozvole

Članak 9.

Valjanost dozvole određena je valjanošću certifikata o zdravstvenoj sposobnosti, upisa razine jezične sposobnosti i ovlaštenja za tip.

Uvjeti za stjecanje ovlaštenja za tip

Članak 10.

(1) Agencija će u nacionalnu dozvolu na zahtjev kandidata upisati pripadajuće ovlaštenje za tip ako kandidat dostavi dokaz o obavljenom osposobljavanju u skladu sa zahtjevima ovoga Pravilnika.

(2) Prije početka osposobljavanja iz stavka 1. ovoga članka instruktor s privilegijom za obavljanje osposobljavanja mora izraditi i dostaviti Agenciji program osposobljavanja na odobrenje. Instruktor mora dostaviti i dokaze iz kojih je razvidno kako instruktor i kandidat ispunjavaju zahtjeve za provođenje osposobljavanja utvrđene ovim Pravilnikom. Agencija će izdati odobrenje samo ukoliko program osposobljavanja smatra prihvatljivim.

(3) Prije početka osposobljavanja za prvo stjecanje ovlaštenja za tip jednopilotnog Aneks I aviona kandidat mora imati najmanje 70 sati naleta u ulozi zapovjednika aviona

(4) Prije početka osposobljavanja za prvo stjecanje ovlaštenja za tip jednopilotnog Aneks I aviona visokih performansi ili višepilotnog Aneks I aviona kandidat mora imati najmanje 200 sati naleta na avionu, od čega 70 sati u ulozi zapovjednika aviona.

(5) Prije početka osposobljavanja za prvo stjecanje ovlaštenja za tip Aneks I višemotornog helikoptera kandidat mora imati najmanje 70 sati naleta u ulozi zapovjednika helikoptera.

(6) Prije početka osposobljavanja kandidat mora položiti teorijske ispite za stjecanje dozvole prometnog pilota aviona ili helikoptera (*ATPL theory*) u skladu s odredbama Part-FCL-a.

(7) Iznimno od stavka 6. ovoga članka u slučaju osposobljavanja za tip jednopilotnog aviona ili helikoptera kandidat može završiti tečaj dodatnog teorijskog znanja odobrenog od strane Agencije u organizaciji za osposobljavanje pilota odobreno u skladu s Uredbom Komisije (EU) 1178/2011.

(8) Nakon obavljenog teorijskog i praktičnog osposobljavanja instruktor mora utvrditi sposobnost kandidata za samostalno upravljanje tipom Aneks I aviona ili helikoptera, na način da kandidat položi ispit iz teorijskog znanja koji sadrži sve elemente teorijskog osposobljavanja i položi provjeru u letu u prisutnosti inspektora Agencije.

(9) Nakon obavljenog osposobljavanja, položenog teorijskog ispita i provjere u letu, instruktor mora provedeno osposobljavanje upisati i ovjeriti svojim potpisom u knjižicu letenja te potvrditi da je kandidat sposoban sigurno upravljati Aneks I zrakoplovom.

(10) Provedeno osposobljavanje, ispiti i provjere prihvatiti će se u svrhu upisa ovlaštenja za tip u dozvolu ukoliko su završeni u roku od 12 mjeseci od datuma odobrenja programa osposobljavanja. U protivnom kandidat mora obaviti novo osposobljavanje za koje se prethodno mora ishoditi odobrenje u skladu s odredbama stavka 2. ovoga članka.

(11) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, osobi koja posjeduje ovlaštenje za upravljanje tipom Aneks I aviona ili helikoptera izdano od strane ministarstva nadležnog za poslove obrane Agencija će u nacionalnu dozvolu upisati ovlaštenje za tip ukoliko:

(a) ministarstvo nadležno za poslove obrane potvrdi kako je ovlaštenje valjano u trenutku izdavanja nacionalne dozvole, ili

(b) osoba dokaže da udovoljava zahtjevima za održavanje valjanosti ovlaštenja za tip.

(12) Agencija će na zahtjev imatelja valjane dozvole izdane od strane druge zemlje članice Europske unije s ovlaštenjem za tip Aneks I aviona ili helikoptera izdati nacionalnu dozvolu ukoliko su uvjeti za izdavanje te dozvole najmanje na razini zahtjeva odredbi ovoga Pravilnika.

(13) Agencija može na zahtjev imatelja valjane dozvole izdane od zemlje koja nije članica Europske Unije s ovlaštenjem za tip Aneks I aviona ili helikoptera izdati nacionalnu dozvolu

uzimajući u obzir načelo uzajamnosti te ukoliko su uvjeti za izdavanje te dozvole najmanje na razini zahtjeva ovoga Pravilnika.

Uvjeti za odobrenje programa osposobljavanja za ovlaštenje za tip

Članak 11.

(1) Agencija će odobriti program osposobljavanja kada sadrži sljedeće elemente:

(a) Najmanje 8 sati teorijskog osposobljavanja, koje uključuje sljedeće teme:

1. Općenito
2. Sustavi zrakoplova
3. Ograničenja (*limitations*)
4. Pogonska grupa
5. Pretpoletni pregled
6. Normalne procedure tijekom svih faza leta
7. Postupci u izvanrednim situacijama i hitnosti (npr. manevri u slučaju otkaza i kvara opreme, postupci u slučaju nesposobnosti jednog člana posade, suradnja članova posade uključujući određivanje zadataka pilota, korištenje lista provjera, itd.)
8. Masa, uravnoteženje, opsluživanje i performanse (*Mass and Balance, Performance*) i
9. Ostali elementi koje instruktor smatra prikladnim.

(b) najmanje 4 sata praktičnog osposobljavanja u letu, koje uključuje najmanje šest uzlijetanja i šest slijetanja, pod nadzorom instruktora koji posjeduje privilegije za osposobljavanje za ovlaštenje za tip i

(c) liste provjere za utvrđivanje teorijskog znanja s definiranim kriterijima i liste za provođenje provjere u letu s definiranim kriterijima koje je potrebno zadovoljiti.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, Agencija može zahtijevati povećanje minimalnog broja sati programa osposobljavanja, u teorijskom i praktičnom dijelu, ovisno o prethodnom iskustvu pilota, kompleksnosti i veličini zrakoplova.

Valjanost ovlaštenja za tip

Članak 12.

(1) Ovlaštenje za tip valjano je ukoliko imatelj dozvole u periodu od proteklih 12 mjeseci ostvari nalet od najmanje 10 rutnih sektora na tipu Aneks I zrakoplova za koji posjeduje upisano ovlaštenje u nacionalnu dozvolu.

(2) Ukoliko ne udovolji zahtjevima iz stavka 1. ovoga članka imatelj dozvole mora obaviti najmanje 2 sata osposobljavanja za obnovu valjanosti ovlaštenja s instruktorom za tip Aneks I aviona ili helikoptera, uključujući 3 uzlijetanja i 3 slijetanja na tom tipu. Instruktor mora u knjižicu letenja imatelja nacionalne dozvole ovjeriti da je imatelj obavio osposobljavanje i da je sposoban letjeti samostalno. Kada to ocijeni potrebnim, instruktor može povećati minimalne zahtjeve za osposobljavanje.

Stjecanje nacionalnog ovlaštenja instruktora za tip

Članak 13.

- (1) Podnositelj zahtjeva za nacionalno ovlaštenje instruktora za tip mora imati valjanu nacionalnu dozvolu i ovlaštenje za tip Aneks I zrakoplova za koji namjerava provoditi osposobljavanje.
- (2) Agencija će na zahtjev imatelja dozvole u nacionalnu dozvolu pilota aviona upisati ovlaštenje instruktora za tip Aneks I aviona ukoliko ima upisano valjano ovlaštenje instruktora za tip (TRI(A)) u Part-FCL dozvolu te dostavi dokaz o 50 sati naleta na tipu Aneks I aviona za koji traži upis ovlaštenja instruktora.
- (3) Agencija će na zahtjev imatelja dozvole u nacionalnu dozvolu pilota helikoptera upisati ovlaštenje instruktora za tip Aneks I helikoptera ukoliko ima upisano valjano ovlaštenje instruktora letenja (FI(H)) bez ograničenja, ili instruktora za tip (TRI(H)) u Part-FCL dozvolu, te dostavi dokaz o 50 sati naleta na tipu Aneks I helikoptera za koji traži upis ovlaštenja instruktora.
- (4) Iznimno od stavaka 2. i 3. ovoga članka, imateljima nacionalnih dozvola koji dokažu kako su obavljali poslove instruktora za tip Aneks I zrakoplova u sklopu ministarstva nadležnog za poslove obrane, Agencija će upisati ovlaštenje instruktora za taj tip zrakoplova, koje će biti ograničeno na provođenje osposobljavanja za obnovu valjanosti ovlaštenja u skladu s odredbama članka 14. stavka 2. ovoga Pravilnika.

Privilegije instruktora za tip Aneks I aviona ili helikoptera

Članak 14.

- (1) Privilegije instruktora za tip Aneks I aviona ili helikoptera bez upisanog ograničenja u nacionalnu dozvolu su provođenje osposobljavanja za stjecanje ovlaštenja za taj tip te provođenje osposobljavanja za obnovu valjanosti ovlaštenja za tip.
- (2) Privilegija instruktora za tip Aneks I aviona ili helikoptera sa upisanim ograničenjem u nacionalnu dozvolu je provođenje osposobljavanja za obnovu valjanosti ovlaštenja za tip.

Prihvaćanje inozemnih instruktora

Članak 15.

- (1) Osposobljavanje za stjecanje ovlaštenja i obnovu valjanosti ovlaštenja za tip zrakoplova mogu provoditi instruktori koji imaju dozvolu i privilegiju za osposobljavanje za taj tip izdanu u skladu s Prilogom 1 Konvencije o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu (Čikaške konvencije).
- (2) Ukoliko imatelj dozvole obavi osposobljavanje za obnovu valjanosti ovlaštenja za tip s instruktorom iz stavka 1. ovoga članka, dužan je u roku od 30 dana od završetka osposobljavanja Agenciji dostaviti presliku knjižice letenja i dokaz da instruktor ima dozvolu i privilegiju za osposobljavanje za taj tip Aneks I zrakoplova.

Obveza demonstracije razine jezične sposobnosti

Članak 16.

- (1) Imatelj nacionalne dozvole mora demonstrirati mogućnost govora i razumijevanja jezika (hrvatskog i/ili engleskog) koji koristi u radiotelefonskoj komunikaciji (razinu jezične sposobnosti).
- (2) Razina jezične sposobnosti koju kandidat mora dokazati je najmanje ICAO operativna razina (*Operational level*) – razina 4.
- (3) Utvrđivanje razine jezične sposobnosti provodi se u skladu s odredbama Uredbe Komisije (EU) 1178/2011.
- (4) U nacionalnu dozvolu upisat će se razina jezične sposobnosti koju imatelj ima upisanu u Part-FCL dozvolu.

Sadržaj nacionalne dozvole

Članak 17.

- (1) Nacionalna dozvola sadrži sljedeće:

(a) Stalne stavke:

I	Država izdavanja dozvole
II	Naziv i vrsta dozvole
III	Broj dozvole
IV	Ime i prezime imatelja dozvole
IVa	Datum rođenja imatelja dozvole
V	Adresa imatelja dozvole
VI	Državljanstvo imatelja dozvole
VII	Potpis imatelja dozvole
VIII	Nadležno tijelo koje je izdalo dozvolu
IX	Certifikacija valjanosti i odobrenje za odobrene privilegije
X	Potpis osobe koja je izdala dozvolu i datum izdavanja
XI	Pečat tijela koje je izdalo dozvolu

(b) Promjenjive stavke:

XII	Ovlaštenja za tip i nacionalna ovlaštenja instruktora
XIII	Napomene, tj. posebne primjedbe o ograničenjima i privilegijama, uključujući i razinu jezične sposobnosti, itd.

- (2) Nacionalna dozvola izdaje se na jednom obrascu na hrvatskom i engleskom jeziku.

DIO ČETVRTI
ZAVRŠNE ODREDBE

Stupanje na snagu

Članak 18.

(1) Danom stupanja na snagu ovoga Pravilnika prestaje važiti Pravilnik o uvjetima kojima mora udovoljavati osoba koja upravlja zrakoplovima na koje se ne primjenjuje Uredba (EZ) br. 216/2008 („Narodne Novine“ broj 77/16).

(2) Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

NAČRT